अथ पञ्चमीमाह । "पयसा शुक्रममृतं जनित्रम् । सुरया मूत्राज्जनयन्ति रेतः । अपामतिं दुर्म्मतिं बाधमानाः । ऊवध्यं वातꣳ सबुवं तदारात्" [२] इति । यदेतदत्र पयोद्रव्यं यच्च सुराद्रव्यं तेन द्रव्यद्वयेन मूत्रात् मूत्रद्वारात् सकाशात् निर्गमनयोग्यं रेतो देवता जनयन्ति । कीदृशं रेतः, शुक्रं दीप्तिमच्छ्वेतवर्णम् अमृतं विनाशरहितम् अतएव जनित्रम् अपत्योत्पादकम् । या देवता रेतो जनयन्ति ताः कीदृश्यः, अमतिं दुर्म्मतिञ्च अपबाधमानाः, अमतिः कर्त्तव्यविषयज्ञानाभावः, दुर्म्मतिः विपरीतज्ञानम् । किञ्च ता देवतास्तत्तस्मिन् सम्पादयितव्ये शरीरे आरात् समीपे उदरमध्ये ऊवध्यं जनयति । अर्द्धं जीर्णमन्नमपरिपक्वं पुरीषमूवध्यशब्दवाच्यम् । पयःसुराभ्यामेव तज्जनयति, तथा सबुवं वातं जनयति । वातः प्राणवायुः । बुवंशब्दो श्वासकालीनं शब्दमनुकरोति, तेन शब्देन सहितमित्यर्थः ॥

षष्ठीमाह । "इन्द्रः सुत्रामा हृदयेन सत्यम् । पुरोडाशेन सविता जजान । यकृत् क्लोमानं वरुणोऽभिषज्यन् । मतस्ने वायव्यैर्नमिनाति पित्तम्" इति । शोभनं यथा भवति तथा त्रायत इति सुत्रामा, तादृश इन्द्रः पशोः हृदयेन सत्यं यथाशक्तिज्ञानं जजान । सविता च पुरोडाशेन यकृज्जजान । वरुणश्च पुरोडाशेन क्लोमानं भिषज्यन् वर्त्तते । यकृत्क्लोमशब्दाभ्यां हृदयस्य पार्श्वद्वयवर्त्तिनौ मांसखण्डौ उच्येते । यकृत्क्लोम्नोः समीपवर्त्तिनी द्वे मांसे मतस्ने वायव्यैर्न वायव्यैरिव